

WOS - KLASA I

Ocena dopuszczający

Uczeń powinien:

- wskazać chociaż jeden przykład cech, które mogą świadczyć o tym, że osoba jest dobrym obywatelem
- wymienić chociaż jeden przykład osób, które są dobrymi obywatelami
- podać (chociaż jeden) przykład grupy społecznej, do której należy
- podać przykład więzi (chociaż jeden) łączącej osoby w wybranej grupie społecznej
- podać przykład (chociaż jeden) z życia codziennego, w jaki sposób można aktywnie słuchać swojego rozmówcy
- wskazać na przykład (chociaż jeden), kiedy występują trudności (utrudnienia) w komunikowaniu między ludźmi
- stosować chociaż dwa z „sześciu pytań dziennikarskich”
- jasno formułować pytanie (chociaż jedno)
- umieć wyrazić (wypowiedzieć) własne zdanie w prosty sposób
- nie obrażać swoich rozmówców
- na podstawie przeczytanych prostych tekstów informacyjnych, odpowiedzieć chociaż na jedno (proste) pytanie nauczyciela
- wymienić najważniejsze źródła informacji (przynajmniej jedno) w społeczeństwie demokratycznym
- wskazać w oparciu o podany przez nauczyciela przykład z historii, literatury i filmu jeden ze sposobów podejmowania decyzji w grupie; uczeń powinien rozróżnić, czy to jest konsensus, decyzja lidera, głosowanie, a nauczyciel wymienia sposoby
- podać nazwę gminy, w której uczeń mieszka
- wymienić oraz wskazać na mapie przynajmniej jedną instytucję (obiekt oraz miejsce) charakterystyczne dla gminy, w której uczeń mieszka
- wskazać na podstawie przykładu (lub tekstu) przedstawionego przez nauczyciela przynajmniej jedną sytuację, kiedy obywatele potrafią lepiej rozwiązać lokalne problemy niż władza centralna

Ocena dostateczny

Uczeń powinien:

- wskazać chociaż dwa przykłady cech, które mogą świadczyć o tym, że osoba jest dobrym obywatelem
- wymienić chociaż dwa przykłady osób, które są dobrymi obywatelami
- podać, w jaki sposób stał się obywatelem Polski
- podać przykłady (chociaż dwa) grup społecznych, do których należy
- podać przykłady (chociaż dwa) więzi łączącej osoby w wybranej grupie społecznej
- określić, jakie związki zachodzą między jednostkami w społeczeństwie (podać chociaż jeden przykład związku)
- podać przykłady (chociaż dwa) z życia codziennego, w jaki sposób można aktywnie słuchać swojego rozmówcy
- wskazać na przykłady (chociaż dwa), kiedy występują trudności (utrudnienia) w komunikowaniu się między ludźmi
- podać (w prosty sposób) główną myśl wysłuchanej opinii lub poglądów rozmówcy
- stosować chociaż trzy z „sześciu pytań dziennikarskich”
- jasno formułować pytania (chociaż dwa)
- nie stosować pytań tendencyjnych i obrażających rozmówcę
- umieć wyrażać (wypowiadać) własne zdanie w prosty sposób oraz je uzasadniać (chociaż dwoma argumentem)

- bronić swojego zdania (choć jednym argumentem), nie obrażając swoich rozmówców
- na podstawie przeczytanych prostych tekstów informacyjnych, odpowiedzieć chociaż na dwa (proste) pytania nauczyciela
- podać przykład (choć jeden) znaczenia rzetelnej informacji podczas podejmowaniu decyzji
- wymienić najważniejsze źródła informacji (przynajmniej dwa) w społeczeństwie demokratycznym
- wskazać w oparciu o podany przez nauczyciela przykład z historii, literatury i filmu dwa ze sposobów podejmowania decyzji w grupie; uczeń powinien rozróżnić, czy to jest konsensus, decyzja lidera, głosowanie, a nauczyciel wymienia sposoby
- rozróżniać poszczególne sposoby podejmowania decyzji w grupie, w oparciu o przykłady przedstawione przez nauczyciela (wskazać przynajmniej jeden przykład)
- wskazać na podstawie przykładu (tekstu) przedstawionego przez nauczyciela przynajmniej dwie sytuacje, kiedy obywatele potrafią lepiej rozwiązać lokalne problemy niż władza centralna
- wyjaśnić (jednym zdaniem), co to jest gmina i podać nazwę gminy, w której mieszka
- wymienić oraz wskazać na mapie przynajmniej dwie instytucje (obiekty oraz miejsca) charakterystyczne dla gminy, w której uczeń mieszka

Ocena dobry

Uczeń powinien:

- podać przykłady umiejętności obywatelskich, które pozwalają człowiekowi angażować się w sprawy publiczne oraz wskazać je na przykładzie konkretnych postaci znanych z historii, literatury i filmu
- wyjaśnić, kim jest obywatel (w ujęciu prawnym) i w jaki sposób można zostać obywatelem Polski
- ocenić postępowanie wybranej osoby publicznej z punktu widzenia cnót obywatelskich
- podać przykłady grup społecznych, do których należy
- scharakteryzować wybrane grupy społeczne
- określić jakie związki zachodzą między jednostkami w społeczeństwie
- podać przykłady (przynajmniej po jednym) do podstawowych kategorii socjologicznych takich, jak: jednostka, wspólnota, grupa, społeczeństwo
- podać przykłady (przynajmniej trzy) z życia codziennego, w jaki sposób można aktywnie słuchać swojego rozmówcy
- wymienić najważniejsze zasady aktywnego słuchania (przynajmniej trzy) oraz zastosować kilka z nich w czasie ćwiczeń
- wskazać na utrudnienia i bariery jakie występują w komunikowaniu
- właściwie odbierać i interpretować komunikaty wysyłane przez innych
- streścić najważniejsze wątki wysłuchanej opinii lub poglądów rozmówcy
- stosować chociaż cztery z „sześciu pytań dziennikarskich”
- w zależności od prowadzonej rozmowy (dyskusji) stosować pytania otwarte i zamknięte
- jasno i zwięźle formułować pytania, słuchając tego, co odpowiada rozmówca
- nie stosować pytań tendencyjnych i obrażających rozmówcę
- aktywnie słuchać swojego rozmówcę
- umieć wyrażać (wypowiadać) własne zdanie i je uzasadniać
- formułować opinie i je przedstawiać publicznie
- bronić swojego zdania, nie obrażając swoich rozmówców
- umieć wygłaszać krótkie przemówienia, zwracając uwagę na: jasność argumentacji, siłę przekonywania, sposób mówienia i mowę ciała
- umieć bronić swojego stanowiska

- czytać teksty informacyjne (w tym prasowe) ze zrozumieniem
- podać przykłady znaczenia rzetelnej informacji podczas podejmowaniu decyzji, w tym decyzji obywatelskich
- wymienić najważniejsze źródła informacji (przynajmniej trzy) w społeczeństwie demokratycznym
- korzystać z różnorodnych źródeł informacji przygotowując się do lekcji
- umiejętnie dokonywać selekcji informacji
- podać na przykładach z historii, literatury i filmu sposoby podejmowania decyzji w grupie (konsensus, decyzja lidera, głosowanie)
- rozróżniać poszczególne sposoby podejmowania decyzji w grupie i stosować je w praktyce
- wskazać negatywne i pozytywne skutki różnych sposobów podejmowania decyzji w grupie, opierając się na sytuacjach dnia codziennego, literaturze, filmie, historii
- wyjaśnić, co to jest gmina i jakie więzi łączą ludzi zamieszkujących jedną gminę, podać nazwę gminy, w której mieszka
- podać przynajmniej jedną cechę charakteryzującą pojęcie „mała ojczyzna”
- wymienić oraz wskazać na mapie instytucje, obiekty oraz miejsca (przynajmniej trzy) charakterystyczne dla gminy, w której uczeń mieszka
- wskazać przynajmniej jedną mocną stronę (atut) gminy- „małej ojczyzny”, w której mieszka
- przedstawić, co to jest samorząd i wskazać chociaż dwa rodzaje samorządów
- wyjaśnić zasadę pomocniczości i podać przykład (choćby jeden) jej zastosowania
- wskazać (wymienić) szczeble samorządu terytorialnego w Polsce
- rozróżniać zadania (działania) wykonywane przez władzę centralną od zadań (działań) wykonywanych przez władze lokalne oraz samych obywateli

Ocena bardzo dobry

Uczeń powinien:

- podać przykłady umiejętności obywatelskich, które pozwalają człowiekowi angażować się w sprawy publiczne oraz wskazać je na przykładzie konkretnych postaci znanych z historii, literatury i filmu
- wyjaśnić, kim jest obywatel w sensie prawnym i w jaki sposób można zostać obywatelem
- podać przykłady umiejętności społecznych, jakimi powinien kierować się obywatel
- ocenić postępowanie wybranej osoby publicznej z punktu widzenia cnót obywatelskich
- podać przykłady sytuacji, gdy młody człowiek może być dobrym obywatelem niezależnie od tego, że jeszcze nie ukończył 18. roku życia
- podać przykłady grup społecznych, do których należy oraz scharakteryzować ich rolę np. dla społeczności lokalnej, zbiorowości, wspólnoty
- określić, jakie związki zachodzą między jednostkami w społeczeństwie
- wyjaśnić na przykładach, dlaczego człowiek jest istotą społeczną
- wyjaśnić na czym polega rezygnacja z potrzeb jednostki na rzecz dobra wspólnego, wskazując przykłady z literatury, historii i filmu
- * podać przykłady podstawowych kategorii socjologicznych takich, jak: jednostka, wspólnota, grupa, społeczeństwo, ład społeczny
- podać przykłady (przynajmniej pięć) z życia codziennego, w jaki sposób można aktywnie słuchać swojego rozmówcy
- wymienić poznane zasady aktywnego słuchania (przynajmniej trzy) oraz zastosować je w czasie ćwiczeń
- wskazać na utrudnienia i bariery jakie występują w komunikowaniu
- właściwie odbierać i interpretować komunikaty wysyłane przez innych
- streścić najważniejsze wątki wysłuchanej opinii lub poglądów rozmówcy

- zastosować parafrazę w czasie rozmowy
- stosować w czasie ćwiczeń i dyskusji „sześć pytań dziennikarskich”, kierując się zasadami skutecznego komunikowania
- w zależności od prowadzonej rozmowy (dyskusji) stosować pytania otwarte i zamknięte
- jasno, zwięźle i trafnie (nie odchodząc od tematu) formułować pytania
- nie stosować pytań tendencyjnych i obrażających rozmówcę
- aktywnie słuchać swojego rozmówcę
- umieć wyrażać (wypowiadać) własne zdanie i logicznie je uzasadniać
- formułować opinie i przekonująco je przedstawiać
- przekonująco i stanowczo bronić swojego zdania, nie obrażając swoich rozmówców
- oceniać wystąpienia wybranej osoby publicznej z punktu widzenia przedstawionych argumentów na poparcie jej stanowiska
- umieć wygłaszać krótkie przemówienia, zwracając uwagę na: jasność argumentacji, logikę wywodu, siłę przekonywania, sposób mówienia i ton głosu (intonację), mimikę, gestykulację i mowę ciała
- umieć nie ulegać nawet silnej presji swojego rozmówcy i bronić swojego stanowiska
- spokojnie reagować na atak i krytykę, jednocześnie nie pozwalając na naruszenie swojej godności
- samodzielnie interpretować po przeczytaniu teksty informacyjne (w tym prasowe)
- podać przykłady znaczenia rzetelnej informacji podczas podejmowaniu decyzji, w tym decyzji obywatelskich
- wymienić najważniejsze źródła informacji (przynajmniej cztery) w społeczeństwie demokratycznym
- korzystać z różnorodnych źródeł informacji przygotowując się do lekcji
- krytycznie analizować i oceniać wiarygodność poszczególnych źródeł informacji
- umiejętnie dokonywać selekcji informacji
- ocenić przydatność dostępnych źródeł informacji z punktu widzenia potrzeb
- podać na przykładach z historii, literatury i filmu sposoby podejmowania decyzji w grupie (konsensus, decyzja lidera, głosowanie)
- rozróżnić poszczególne sposoby podejmowania decyzji w grupie i stosować je w praktyce
- wskazać negatywne i pozytywne skutki różnych sposobów podejmowania decyzji w grupie, opierając się na sytuacjach dnia codziennego, literaturze, filmie, historii
- ocenić efektywność podjętych decyzji, analizując różne sposoby podjęcia decyzji w grupie i poszczególne sytuacje decyzyjne
- przedstawić, co to jest samorząd i wskazać rodzaje samorządów
- wskazać w oparciu o (przynajmniej) trzy przykłady, jaka jest rola samorządu
- wyjaśnić zasadę pomocniczości i podać przykłady (przynajmniej dwa) jej zastosowania
- wyjaśnić zasadę decentralizacji władzy oraz podać przykład (choćby jeden) zadania własnego lub uprawnienia
- wskazać (wymienić) szczeble samorządu terytorialnego w Polsce
- rozróżnić zadania (działania) wykonywane przez władzę centralną od zadań (działań) wykonywanych przez władze lokalne oraz samych obywateli
- wyjaśnić, co to jest gmina i jakie więzi łączą ludzi zamieszkujących jedną gminę, podać nazwę gminy, w której mieszka
- podać przynajmniej dwie cechy charakteryzujące pojęcie „mała ojczyzna”
- wymienić oraz wskazać na mapie instytucje, obiekty oraz miejsca charakterystyczne dla gminy, w której uczeń mieszka
- wskazać przynajmniej dwie mocne strony gminy- „małej ojczyzny”
- zaprezentować przynajmniej pięć informacji, jakie powinny znaleźć się w folderze o gminie, w której uczeń mieszka, oraz uzasadnić swój wybór

Ocena celujący

Uczeń powinien:

- podać wymiar prawny nabycia obywatelstwa oraz wskazać na umiejętności obywatelskie
- podać umiejętności, jakie posiada aktywny obywatela oraz wskazać je na przykładzie konkretnych postaci znanych z historii, literatury i filmu, a także najbliższego otoczenia
- wyjaśnić, kim jest obywatel w sensie prawnym i jakie, w związku z tym, ma prawa oraz obowiązki
- podać przykłady umiejętności, jakie powinien posiadać obywatel oraz zasady społeczne, jakimi powinien (jaki powinien być) kierować się w życiu oraz ocenić ich użyteczność dla społeczeństwa, w tym dla społeczności lokalnej
- ocenić postępowanie wybranej osoby publicznej z punktu widzenia cnót oraz umiejętności obywatelskich
- podać przykłady sytuacji, gdy młody człowiek może być dobrym obywatelem niezależnie od tego, że jeszcze nie ukończył 18. roku życia
- podać przykłady grup społecznych, do których należy oraz scharakteryzować ich rolę np. dla społeczności lokalnej, zbiorowości, wspólnoty
- określić, jakie związki zachodzą między jednostkami w społeczeństwie
- wyjaśnić na przykładach, dlaczego człowiek jest istotą społeczną
- wyjaśnić na czym polega rezygnacja z potrzeb jednostki na rzecz dobra wspólnego, wskazując przykłady z literatury, historii i filmu
- podać przykłady i wyjaśnić podstawowe kategorie socjologiczne tj.: jednostka, wspólnota, grupa, społeczeństwo, ład społeczny
- opisać na przykładzie społeczeństwa polskiego osoby wchodzące do poszczególnych klas społecznych
- podać przykłady (przynajmniej pięć) z życia codziennego, w jaki sposób można aktywnie słuchać swojego rozmówcy
- wymienić najważniejsze zasady aktywnego słuchania (przynajmniej cztery) oraz zastosować je w czasie ćwiczeń
- wskazać na utrudnienia i bariery jakie występują w komunikowaniu
- ocenić na podstawie obserwacji uczestników dyskusji, na ile są aktywnymi słuchaczami
- właściwie odbierać i interpretować komunikaty wysyłane przez innych
- streścić najważniejsze wątki wysłuchanej opinii lub poglądów kilku rozmówców
- zastosować parafrazę w czasie rozmowy
- stosować biegle w czasie ćwiczeń i dyskusji „sześć pytań dziennikarskich”, kierując się zasadami skutecznego komunikowania
- w zależności od prowadzonej rozmowy (dyskusji) stosować pytania otwarte i zamknięte
- jasno, zwięźle i trafnie (nie odchodząc od tematu) formułować pytania w czasie rozmowy i ćwiczeń
- nie stosować pytań tendencyjnych i obrażających rozmówcę
- aktywnie słuchać swojego rozmówcę
- aktywnie prowadzić rozmowę, dostosowując pytania do zaistniałej sytuacji
- umieć wyrażać (wypowiadać) własne zdanie i logicznie je uzasadniać
- formułować opinie i przekonująco je przedstawiać
- przekonująco i stanowczo bronić swojego zdania, nie obrażając swoich rozmówców
- oceniać wystąpienia wybranej osoby publicznej z punktu widzenia przedstawionych argumentów na poparcie jej stanowiska oraz przekazu niewerbalnego
- umieć wygłaszać krótkie i dłuższe przemówienia, zwracając uwagę na: jasność argumentacji, logikę wywodu, siłę przekonywania, sposób mówienia i ton głosu (intonację), mimikę, gestykulację i mowę ciała

- umieć nie ulegać nawet silnej presji swojego rozmówcy i bronić swojego stanowiska
- spokojnie reagować na atak i krytykę, jednocześnie nie pozwalając na naruszenie swojej godności
- samodzielnie interpretować po przeczytaniu tekstu informacyjne (w tym prasowe)
- podać przykłady znaczenia rzetelnej informacji podczas podejmowania decyzji, w tym decyzji obywatelskich
- wymienić najważniejsze źródła informacji (przynajmniej pięć) w społeczeństwie demokratycznym
- korzystać z wielu (kilku) źródeł informacji przygotowując się do lekcji
- krytycznie analizować i oceniać wiarygodność poszczególnych źródeł informacji
- umiejętnie dokonywać selekcji informacji
- ocenić przydatność dostępnych źródeł informacji z punktu widzenia potrzeb
- przygotowywać informacje, w tym teksty pisane
- podać na przykładach z historii, literatury i filmu sposoby podejmowania decyzji w grupie (konsensus, decyzja lidera, głosowanie)
- rozróżniać poszczególne sposoby podejmowania decyzji w grupie i stosować je w praktyce
- wskazać negatywne i pozytywne skutki różnych sposobów podejmowania decyzji w grupie, opierając się na sytuacjach dnia codziennego, literaturze, filmie, historii
- ocenić efektywność podjętych decyzji analizując różne sposoby podjęcia decyzji w grupie i poszczególne sytuacje decyzyjne
- ocenić sposób podejmowania decyzji w wybranych sytuacjach społecznych z punktu widzenia ich pozytywnych i negatywnych skutków
- wyjaśnić, co to jest gmina i jakie więzi łączą ludzi zamieszkujących jedną gminę, podać nazwę gminy, w której mieszka
- podać przynajmniej dwie cechy charakteryzujące pojęcie „mała ojczyzna”
- wymienić oraz wskazać na mapie instytucje, obiekty oraz miejsca charakterystyczne dla gminy, w której uczeń mieszka
- wskazać przynajmniej trzy mocne strony gminy- „małej ojczyzny” i wynikających z nich szans dla promocji i rozwoju
- zaprezentować przynajmniej siedem informacji, jakie powinny znaleźć się w folderze o gminie, w której uczeń mieszka, oraz uzasadnić swój wybór
- przedstawić, co to jest samorząd i wskazać rodzaje samorządów
- wskazać w oparciu o (przynajmniej) trzy przykłady, jaka jest rola samorządu
- wyjaśnić zasadę pomocniczości i podać przykłady (przynajmniej trzy) jej zastosowania
- wyjaśnić zasadę decentralizacji władzy oraz podać przykłady (choćby trzy) zadań własnych i uprawnień
- wskazać w oparciu o (przynajmniej) trzy przykłady, jaka jest rola samorządu
- podać różnice (przynajmniej jedną) między zasadą centralizacji i decentralizacji
- rozróżniać zadania (działania) wykonywane przez władzę centralną od zadań (działań) wykonywanych przez władze lokalne oraz samych obywateli